

КПІ ім. Ігоря Сікорського починає реальне входження до європейської сім'ї університетів

Шановні колеги! Матеріали, які пропонуються до Вашої уваги, мають за мету допомогти факультетам, інститутам, кафедрам знайти нових партнерів (перш за все – для розбудови міжнародної проектно-грантової діяльності, підготовки з новими партнерами проектних пропозицій для подачі на конкурси європейських проектно-грантових програм "Горизонт Європа", ERASMUS+, NATO "Наука заради миру і безпеки" та інших).

1. Нова сторінка

Ці нові можливості обумовлені тим, що в 2022 році в міжнародній співпраці КПІ ім. Ігоря Сікорського відкрито **нову сторінку**: поглиблення співпраці з більш ніж 100 європейськими університетами через їх Альянси, яких в Європі налічується 41.

Альянси вивчили інституційні потреби українських університетів і через "партнерства" з ними і за фінансування Європейської Комісії перейшли в 2022 році до практичної допомоги їм.

Корисність ідеї розвитку співпраці КПІ із Альянсами полягає в тому, що серед різномістовних університетів – членів Альянсів – наші факультети і інститути, які також різномістовні, побачать споріднені для себе факультети і кафедри і побудують співпрацю з ними.

Перш за все було б корисним побудувати співпрацю в міжнародній проектно-грантовій діяльності.

(Для цього доцільно запропонувати університетам – членам Альянсів – познайомитись з 67 науковими школами наших факультетів, інститутів, із 272-ма науковими групами. І це в даний час робиться силами ДМС та НДЧ).

Першим про "Ініціативу Єднання" заявив Уряд Великої Британії.

В короткі терміни з нашим партнером – Шеффілдським університетом (UoS) ми розпочали багаторівневу взаємодію:

– в навчальній роботі до КПІ передано on-line ресурси для STEM-лабораторних робіт;

– імплементується авторський курс проф. Тайяса із запобігання потужним детонаційним вибухам, що серед сучасних викликів стає проблемою світового рівня;

Альянс 9-ти університетів передових технологій вищої освіти (ATHENA) є одним із 41 транснаціональних європейських університетських Альянсів, які підтримуються Європейською Комісією та покликані стати інтегрованими "університетами майбутнього", просуваючи європейські цінності та ідентичність і революціонізуючи якість і конкурентоспроможність європейської вищої освіти.

ATHENA Alliance представляють такі університети з країн ЄС:

- Polytechnic Institute of Porto, Portugal;**
- University of Orléans, France;**
- University of Siegen, Germany;**
- Hellenic Mediterranean University, Greece;**
- Niccolò Cusano University, Italy;**
- Vilnius Gediminas Technical University, Lithuania;**
- University of Maribor, Slovenia;**
- University of Vigo, Spain;**
- Maria Curie-Skłodowska University, Poland.**

2.2. Альянс Європейських університетів EUTOPIA об'єднує десять європейських університетів, які прагнуть до 2025 року стати відкритою, мультикультурною конфедерацією, що функціонує в об'єднаних кампусах.

У червні 2019 року програму «ЄВТОПІЯ-2050» було обрано одним із перших 17 проектів-переможців нового конкурсу Ініціативи європейських університетів, започаткованого Європейською Комісією для створення Європейського простору вищої освіти.

Тоді EUTOPIA об'єднала 6 університетів: Vrije Universiteit Brussel, CY Cergy Paris University, University of Gothenburg, University of Ljubljana, Pompeu Fabra University-Barcelona, The University of Warwick

Альянс EUTOPIA нещодавно був розширений, щоб охопити загалом 10 регіональних і національних європейських університетів.

Новими членами стали: Університет Бабеш-Бойяї, Технічний університет Дрездена, Венеціанський університет Ка Фоскарі, Лісабонський університет NOVA.

Університети альянсу EUTOPIA зобов'язуються постійно вдосконалювати стандарти викладання, дослідження, управління та інновацій і прагнути до досконалості у своєму місцевому середовищі, а також у своїх відносинах і партнерстві один з одним.

У неконкурентний спосіб, але співпрацюючи, підтримуючи інноваційні методи навчання, новітні освітні рамки, сміливі дослідницькі ідеї, університети альянсу разом впевнено прагнутимуть до найвищої якості для своїх студентів, викладачів і зацікавлених сторін.

2.3. На запрошення ректора Лодзької політехніки, Республіка Польща, проф. Кшиштофа Йозвіка КПІ отримав статус партнерства в Альянсі ECIU – Європейському консорціумі інноваційних університетів (European Consortium of Innovative Universities).

З огляду на напад росії на Україну 24 лютого 2024 року Міністр освіти і науки Республіки Польща доручив Національному агентству академічних обмінів Польщі (NAWA) підтримку української наукової спільноти: забезпечити фінансову підтримку її участі у починаннях, ініційованих Альянсом ECIU.

Напрями діяльності університетів – членів Альянсу ECIU:

- 1. організація обміну студентами, докторантами та працівниками закладу;**
- 2. участь у навчальних візитах, стажуваннях, літніх/зимових школах, семінарах, воркшопах, навчальних сесіях або інтенсивних курсах;**
- 3. активна участь у конференціях;**
- 4. розробка сучасних навчальних матеріалів;**
- 5. розробка або підготовку нових та інноваційних засобів і методів навчання;**
- 6. розробка системи управління якістю для підвищення якості освіти та наукових досліджень;**
- 7. проведення спільних дослідно-конструкторських робіт;**
- 8. підготовка спільних наукових публікацій;**
- 9. нетворкінг та налагодження співпраці між українськими університетами та членами Альянсу.**

Членами Альянсу ECIU виступають:

- **Університет Ольборга, Данія**
 - **Дублінський міський університет, Ірландія**
 - **Технічний університет Гамбурга, Німеччина**
 - **Каунаський технологічний університет, Литва**
 - **Лінчепінгський університет, Швеція**
 - **Університет Тампере, Фінляндія**
 - **Автономний університет Барселони, Іспанія**
 - **Університет Авейру, Португалія**
 - **Університет Ставангера, Норвегія**
 - **Університет Тренто, Італія**
 - **Університет Твенте, Нідерланди**
 - **Групе INSA, Франція**
 - **Лодзький технічний університет, Польща**
- А також в якості асоційованого члена:**
- **Монтеррейський технологічний інститут, Мексика**

3. Що дають факультетам, інститутам, кафедрам нові "сприятливі коридори", які відкриваються через співпрацю КПІ ім. Ігоря Сікорського з Альянсами європейських університетів

Ось приклади того, що дає КПІ реальне входження до європейської сім'ї університетів через співпрацю з Альянсами.

3.1. Домовлено про участь студентів, викладачів і науковців КПІ в роботі Альянсу ENHANCE через проекти «Language Tandem» та «ENHANCE Certificate in Higher Education Teaching», до яких КПІ – як асоційований партнер Альянсу – запрошений Варшавською політехнікою.

3.2. Альянс ECIU (European Consortium of Innovative Universities – Європейський консорціум інноваційних університетів), членом якого є КПІ, ініціював проект розвитку співпраці з Україною «ECIU4Ukraine» з бюджетом від NAWA приблизно 200 тисяч євро, який буде реалізований протягом 2023 року.

Координатором проекту від Альянсу ECIU виступає Лодзьський технічний університет.

Сайт Альянсу – <https://www.eciu.eu/> .

Заходи співпраці, які можуть бути профінансовані проектом ECIU4Ukraine:

- організація обміну студентами, докторантами та працівниками;
- участь у навчальних візитах, стажуваннях, літніх школах (витрати на проживання, харчування та транспорт фінансуються польською стороною), семінарах, воркшопах, навчальних сесіях або інтенсивних курсах (участь 20 українських студентів в одному онлайн модулі);
- закупівля обладнання для студентів, які братимуть участь у модулях;
- участь у конференціях (витрати на проживання, харчування та транспорт фінансуються польською стороною);
- розробка сучасних навчальних матеріалів, інноваційних засобів і методів навчання;
- розробка системи управління навчанням для підвищення якості освіти та наукових досліджень.

3.3. В період підготовки до Генеральної Асамблеї Альянсу CESAER в жовтні 2023 року пройшли виключно важливі для КПІ семінари, присвячені різноманітним актуальним проблемам науки і технологій і ролі технічних університетів в «проривних інноваціях для сталого майбутнього» (Disruptive innovation for a sustainable future).

Наприклад, семінар «CAM 2022 Workshop: Disruptive innovation for a sustainable future (The role of Universities)» університетів – членів Альянсу, що пройшов під головуванням ректора Мадридського політехнічного університету, голови оперативної цільової групи з проблем сталого розвитку Альянсу CESAER проф. Гільермо Сінероса.

Семінар розкрив розуміння нових можливостей взаємодії для складу комплексної програми КПІ «Сталий розвиток» (Світовий центр даних, координатор К.В. Єфремов) із університетами – членами Альянсу: проривні інновації для сталого майбутнього (Disruptive innovation for a sustainable future), перехід Net-Zero та ін.

Посилення взаємодії за цим напрямом – це шлях до підготовки нових проектних пропозицій із новими партнерами в складі Альянсу CESAER до конкурсів європейських проектно-грантових програм.

3.4. В контексті завдання щодо реального входження КПІ до European Research Area – маємо пропонувати можливості 67 наукових шкіл і 272 діючих наукових груп КПІ університетам – партнерам КПІ в Альянсах європейських університетів, з якими ми вже вступили в партнерські стосунки або започатковуємо їх.

Тепер, коли Вчена рада затвердила редакцію паспортів 67-ми наукових шкіл, ДМС сформував англomовне викладення анотацій наукових шкіл університету з координатами і науково-метричними характеристиками керівників і направляє до університетів – партнерів КПІ в Альянсах – пропозиції до спільного подання проектів до конкурсів програм ЄС "Горизонт Європа", НАТО "Наука заради миру і безпеки", ERASMUS+ KA2 (розвиток потенціалу вищої школи).

ДМС спільно з НДЧ будуть виводити факультети, інститути, кафедри КПІ, які проявлять зацікавленість в започаткуванні проектно-грантової діяльності із спорідненими за змістовними спрямуваннями університетами Альянсів, на конкретні форми співпраці.

3.5. Нові напрями діяльності, «відкриті» для КПІ в 2022 році саме через співпрацю з університетами – членами Альянсів:

- стійкість університетів;
 - відкрита наука;
 - стале фінансування, –
- вже кілька років знаходяться в фокусі уваги Альянсів.

Але КПІ лише починає опановувати ці понятійні категорії і напрями практичної діяльності.

Тому на пропозицію Альянсу CESAER ввести представників КПІ до робочих груп Альянсу за ключовими напрямками (Людські ресурси, Інновації, Навчання та викладання, Відкритість науки і технологій, Стійкість університетів, Стале фінансування (Human Resources, Innovation, Learning &

Teaching, Openness of Science & Technology, Sustainability, Sustainable Funding)) –

визначено представників КПІ для роботи в зазначених робочих групах CESAER.

Це забезпечить конкретизацію співпраці КПІ з 58-ма університетами – членами Альянсу за новими для КПІ напрямками діяльності, пришвидшить рух КПІ шляхами європейської інтеграції.

Що це дасть університету, факультетам, інститутам, кафедрам?

58 університетів – членів Альянсу із 28 країн – це за визначенням "58 leading research-intensive specialised and comprehensive universities of science and technology", а Альянс CESAER виступає як сильний інтегрований голос університетів науки і технологій в Європі.

Це означає, що КПІ як член Альянсу CESAER через роботу в Альянсі буде адаптувати передові ідеї Європи в здійсненні трансформацій в системі вищої технічної школи України.

Отже, наші факультети, інститути, кафедри будуть ставати більш відкритими для європейського освітнього і наукового простору Європи, а в системі вищої технічної школи України – більш авторитетними і більш конкурентоспроможними.

А це – посилені позиції для факультетів, інститутів, кафедр в боротьбі за контингент абітурієнтів, за розподіл матеріальних і фінансових ресурсів, за вплив на формування політики в сфері науки і освіти в межах даної галузі знань, на зміст освітніх програм, на можливості збереження науково-педагогічних шкіл.

3.6. Крім окремих вже здійснених практичних кроків в співпраці з університетами – членами Альянсів – КПІ відчув їх підтримку в проекті стратегічного значення – інноваційної трансформації України на платформі екосистеми "Sikorsky Challenge Ukraine" (SCU).

Так, конференція ректорів технічних університетів Європи в Відні прийняла рекомендацію про створення повного і цілісного інноваційного простору в Європі саме на платформі SCU.

І КПІ починає запрошувати наших партнерів – університети Європи до участі в проекті.

3.7. Завдяки співпраці з університетами – членами Альянсів – КПІ стає більш прозорим для європейського простору.

Починає "працювати" і нова сприятлива кон'юнктура – в контексті набуття Україною статусу в ЄС.

На кафедрах, факультетах, в інститутах утверджується розуміння того, що за умов вкрай обмеженого бюджетного фінансування надходження із міжнародних джерел стають чи не єдиним джерелом розвитку навчально-лабораторної і дослідницької бази лабораторій і матеріального заохочення співробітників.

Паралельно з цим в університеті створюється конкурентне середовище в сфері міжнародної проектно-грантової діяльності: вводяться нові виміри до індивідуальних рейтингів НПП, їх характеристики враховуються при конкурсному обранні і переобранні викладацького складу, впливають на розподіл фінансування, – що "підштовхує" вчених і викладачів до ведення такої діяльності, притаманної університетам розвинутих країн.

На рівні деканів факультетів, директорів інститутів, завідувачів кафедр конкурентні засади посилюються через:

- 1) індекси в "профілях кафедр";
- 2) зацікавленість (при формульному розподілі фінансування);
- 3) пряму економічну зацікавленість у надходженнях від міжнародних проектів і грантів;
- 4) контроль виконання умов контрактів керівників всіх рівнів і рядових НПП ("крі"!)

Все це відкриває для вчених КПІ нові можливості реального входження до European Research Area – саме через співпрацю з європейськими університетами – членами Альянсів, з якими КПІ вже започаткував співпрацю, а також з тими, з якими цей процес зближення вже розпочато.

В 2022 році за цим напрямом досягнуто ряд позитивних результатів.

Подано найбільшу (в порівнянні з попередніми роками) кількість проектних пропозицій за програмами "Горизонт Європа" і НАТО «Наука заради миру і безпеки».

Фінансування зросло більш ніж в 10 разів – до 1081 тис. €.

(До речі, це дорівнює сумі, на яку в 2022 році було зменшено **бюджетне** фінансування науки КПІ).

Додатково до надходжень від проектів – ще і кошти від 428-ми індивідуальних грантів (на стажування, відрядження, міжнародні конференції в європейському науковому просторі) до 22-х країн.

Отже, досвід 2022 року свідчить, що входження КПІ до сім'ї європейських університетів через співпрацю з Альянсами вже дає помітні результати !

3.8. В 2022 році проектно-грантовій діяльності КПІ відчув не тільки позитивні кількісні, але і якісні зміни: наше академічне середовище починає поступово долати ментальний розрив з Європою.

В минулі роки це було глибинною причиною невідповідності результатів міжнародної проектно-грантової діяльності високому науково-інноваційному потенціалу КПІ.

Цей розрив поступово долається, хоча і не так швидко, як хотілося б.

Звичайно, приклади того, що дає для КПІ ім. Ігоря Сікорського реальне входження до європейської сім'ї університетів через співпрацю з Альянсами, не обмежуються лише наведеним переліком.

4. Заключення.

Інтеграція до Європейського освітньо-наукового простору – це не тільки збільшення (в певній перспективі) кількості проектів в сфері освіти і науки і фінансових надходжень, що мають відчути всі кафедри, всі науково-педагогічні колективи.

Це ще і цивілізаційні зміни, що стосуються всіх аспектів життєдіяльності університету, всіх нас.

Отже, входження до сім'ї європейських університетів – це важливе завдання міжнародної сфери КПІ ім. Ігоря Сікорського на ближчі роки.

Шановні колеги! Рекомендуємо ознайомитись із профілями діяльності європейських університетів, об'єднаних в Альянси, щоб знайти нових партнерів, розширити межі міжнародної діяльності науково-педагогічних колективів КПІ.

І, якщо будуть визначені університети із змістом діяльності, близьким до змісту діяльності Вашого факультету, інституту, кафедри, – запрошуємо до співпраці з Департаментом міжнародного співробітництва, з відділом зовнішньоекономічної діяльності (керівник – Андрій Павлович Шишолін, кімната 171/1, корпус №1, тел. 204-82-67, email: a.shysholin@kpi.ua), який є координатором розбудови співпраці КПІ ім. Ігоря Сікорського з Альянсами європейських університетів.

Звертайтеся до нас.

В розбудові співпраці з європейськими університетами, в посиленні міжнародної проектно-грантової діяльності буде надано всіляку допомогу з боку Департаменту міжнародного співробітництва.

І – успіхів Вам на цьому шляху!

З повагою –

Проректор
з міжнародних зв'язків

Сергій СИДОРЕНКО